

tæren Georg Cörper (Iselin Gundermann: Herzogin Dorothea von Preussen 1504–1547, Köln u. Berlin 1965, s. 192–93). At genealogien i AM 32a og de fleste af lovhåndskrifterne fortsættes med en notits om kong Hans' kroning i Danmark og Norge peger muligvis mod et 'kong Hans-stadium' i genealogi-tekstens interessante historie.

HARALD ILSØE

CLAUDE BONTEMS, LÉON-PIERRE RAYBAUD et JEAN-PIERRE BRANCOURT: *Le Prince dans la France des XVIe et XVIIe siècles*. Travaux et recherches de la faculté de droit et des sciences économiques de Paris. Série »Sciences historiques« no. 7. Paris, Presses universitaires de France, 1965. 285 sider. 18 F.

Den franske enevældes fremtrædende position i det 17. århundredes europæiske historie har inspireret til adskillige studier i det absolutistiske statssystems teoretiske baggrund og begrundelse. »La faculté de droit et des sciences économiques de Paris« har med det foreliggende værk publiceret tre grundige analyser af fremtrædende statsteoretikere fra det 16. og 17. århundrede (Budé, Zampini og Saint-Simon).

Bontems gennemgår systematisk Budés værk „L'Institutions du Prince“, som dateres til 1518/19; afhandlingen er ledsaget af en nybearbejdet, let moderniseret gengivelse af Budés tekst, som der bestandigt henvises til under gennemgangen. Bontems sætter Budés aristotelisk inspirerede statstanker i relation til middelalderlig og samtidig renaissance-tænkning, samtidig med at Budés gæld til Frants den Førstes stærke monarki klart understreges. Endvidere demonstreres det, både gennem Budés egen tekst og gennem analysen, hvor langt forud for sin tid denne tænker fra den franske renaissance var. Bontems skriver således i sin konklusion: »Il n'existe, à notre connaissance, aucun auteur du XVIIe siècle qui soit allé aussi loin que Budé dans ce domaine, qui ait osé conférer au Prince des pouvoirs aussi étendus« (s. 75). Budés monark er guds spejlbillede på jorden med en i realiteten ubegrænset myndighed. Endelig får man i Budés værk et spændende indtryk af renaissance-humanistens arbejds-metode, især hans anvendelse af antikke paralleller; Bontems har tilmed forsynet sin bibliografi med en henvisning til de steder hos de antikke forfattere, som Budé citerer, således at læseren kan efterprøve citaterne hos de benyttede forfattere.

Raybauds afhandling er en gennemgang af de steder i Zampinis skrifter, hvor staten og fyrsten behandles. Raybaud akcepterer ikke det almindelige synspunkt, at den italienske og katolske Zampini, Katharina af Medicis protegé, blot var en tredierangsforfatter, der overfladisk giver udtryk for spredte ideer i samtiden. Efter Raybauds mening søger Zampini midt i huguenot-krigenes forvirring at opstille idealet af en fyrste, der kunne blive formidler af den kristne fred; det usystematiske, den løse, næsten løsgtige historiske argumentation og den ofte manglende konsekvens hos Zampini har sin årsag i samtidens uoverskuelige og kaotiske samfundstilstande. Zampinis fyrsteideal er ikke så radikalt som Budés; tværtimod understreger han kongens pligt til i visse tilfælde at

underkaste sig stændernes afgørelse. Selv om Raybaud ikke er blind for Zampinis svagheder, fremtræder hans afhandling alligevel som et forsvarsskrift; den bliver dog ikke derved mindre videnskabelig vederhæftig og slet ikke mindre læseværdig.

Den tredje og sidste afhandling af Brancourt om Saint-Simon belyser dennes konservativt kritiske indstilling til en enevælde, som allerede i årtier har været prøvet i praksis. Brancourt har nøje studeret den vidtløftige hertugs memoirer og øvrige papirer, herunder enkelte hidtil utrykte manuskripter, og fremhæver Saint-Simons betingede akcept af det absolutte kongedømme; fyrstens magt bør modificeres og kontrolleres af »les pairs« og »la noblesse«. Saint-Simons ideal af et konsultativt aristokratisk monarki er tydeligt inspireret af hans egen hertugelige position. På overgangen til det 18. århundrede peger Saint-Simon næppe fremad, selvom hans understregning af kongens centrale position og store magtbeføjelser ikke berettiger til at tale om en aristokratisk drøm om tilbagevenden til feudale forhold. I forhold til Budés format og Zampinis engagement virker Saint-Simons tanker mere eller mindre ligegyldige; de kan allerhøjest give et tilfældigt og snakkesaligt glimt af en uddøende gruppes forsøg på at retfærdiggøre bestræbelser på at genvinde en politisk position, som der næppe mere var reel mulighed for at opnå.

Samlet giver de tre afhandlinger et interessant indblik i fransk statsteoretisk tænkning i det 16. og 17. århundrede. Analyseernes samling i én bog er tilfældig; der går ingen »rød tråd« fra Budé over Zampini til Saint-Simon. Selv det bibliografiske apparat er uensartet og ind imellem direkte forvirrende; hér kunne meget vel have været foretaget en mere systematisk redaktion.

Alt i alt har de tre forfattere – med afhandlingen om Budé som den væsentligste – ydet et betydeligt bidrag til en yderligere kortlægning af de politiske ideer bag den franske enevældes komplicerede skabelse og udvikling.

BENITO SCOCOZZA

SAM. HEDAR: En Sörmlandsbygd och dess inbyggare. Stockholm, Norstedts, 1965. 387 s. Ill. 35 sv. kr.

Det er en udmærket forening af lokal- og rigshistorie, man finder i fhv. arkivråd i det svenske rigsarkiv, fil. dr. *Sam. Hedars* statelige værk. Bygden er det natur-skønne Näshulta sogn, ikke langt fra fabriksbyen Eskilstuna. At sognets historie har fået en så kyndig skildrer, skyldes, at Hedar gennem mange år har haft sommerbolig der. Blandt de talrige gode illustrationer, bogen indeholder, træffes både fotografier, tagne af forf. selv og hans søn, samt tegninger af hans datter.

Den fyldige fortegnelse sidst i bogen over de benyttede trykte og utrykte kilder kan godt virke forstemmende på en og anden lokalhistoriker; men den kan også være opmuntrende ved at vise, fra hvor mange forskellige steder det lader sig gøre at hente stof til et sogns historie. Af fortegnelsen fremgår selvsagt, at et indgående kendskab til rigshistorien (politisk, kulturelt, økonomisk) er en nødvendig forudsætning for at sætte lokale forhold i det rette lys.

Näshulta rummer herregårdene Hedensö og Haneberg. En væsentlig part